

פרוטוקול מס' 3

מישיבת ועדת כלכלה מיום ד', ה באדר תשל"ד, 27.2.1974, בשעה 8.45

נכחו: חברי הוועדה:
ש. חמיר - יו"ר
י. מודעי
נ. קצב
מ. דרובלס
ה. זיידל
פ. גרופר
ע. אמוראי
א. לבני

מוזמנים:
מר ח. בר-לב, שר המסחר והתעשייה
מר גדעון להב, מנכ"ל משרד המסחר והתעשייה
ד"ר מנדלבאום, המשנה למפקח על המחירים
מר כסיף, יועץ כלכלי לשר המסחר והתעשייה

על סדר היום: סקירה על מצב המשק בתקופת החירום ובעתיד

רשם: 'חבר המתרגמים'

מזכיר הוועדה: י. פלקסר

הישיבה הסתיימה בשעה 10.30

הינו"ר:

אני מתכבד לפתוח את הישיבה ומקדם
בברכה את מר בר-לב, שר המסחר והתעשייה,
המנכ"ל של משרדו, מר גדעון להב, ד"ר מנדלבאום, המשנה למפקח על המחירים
את מר כסיף, יועץ כלכלי של השר. נבקש את השר לפתוח בסקירה שלו. אנחנו
מאוד מודים לו שניאות במהירות לבוא אל הוועדה, שמטבע הדברים נושאה העיקרי
הוא מסחר ותעשייה, בהתאם לתקנון הכנסת.

מר ח. בר-לב, שר המסחר והתעשייה: אני גם כן רוצה לברך אתכם לרגל
היבחרותכם לוועדה. אני מאחל לכם
עבודה פורייה. בסקירתו אני רוצה לעמוד על המשק בתקופת החירום, מאז
אוקטובר ובקצרה - על מה שצפוי לנו בשנת העבודה הקרובה.

המשק שלנו, למרבה הפלא, עמד, להערכתו,
בצורה יוצאת מגדר הרגיל בתקופת החירום הזאת. מדוע "למרבה הפלא" - משום
שאנחנו משק תלוי באופן רציני מאוד בחומרי יבוא במשק העולמי, משום
שהמלחמה הזאת התרחשה בהפתעה, ללא שום הכנות ומשום שהתקופה הזאת, תקופת
החירום לא היתה קצרה ובעצם נמשכת עד ימינו אלה.

כל זה בתקופה שמחסור בכל מיני חומרים,
לעמים חומרים חיוניים, הם תופעה די רגילה במדינות שאין שם שום מצב
חירום. אז אם אתה לוקח את כל הדברים האלה יחד, אני חושב שמה שהתרחש
אצלנו בהחלט מעיד על כך שיש לנו משק איתן ושהאירגון לקראת מצב-חירום,
סך הכל ענה על הצרכים. אין זה אומר שאין לקחים ומסקנות, אבל סך הכל
זהו הישג של.

אם נקח את נושא האספקה: במשך כל
התקופה הזאת לא הורגש מחסור באספקה, לא רק במצרכים חיוניים לציבור,
אלא בדרך כלל, פרט לאותה תקופה קצרה של אגירה לפני שינוי המחירים
במוצרים הבסיסיים, אך דבר זה לא היה קשור במצב החירום אלא בציפיות של
הצרכנים באשר למחירים. אבל אם נוציא את התופעה הזאת, הרי שמיום המלחמה
הראשון ועד עכשיו לא היה הציבור נתון למחסור ממשי וחרף במצרכים
חיוניים ולפי דעתי זהו דבר חיובי ודבר שיכול גם היה להיות אחרת.

אשר לתפוקה, ואני מדבר על התעשייה:
בחודש אוקטובר פעלה התעשייה בתפוקה של קרוב ל-60%, כאשר מספר המועסקים
או שיעור המגוייסיים בין המועסקים בתעשייה הגיע לכדי 45%. בחודש נובמבר
עלתה התפוקה ל-70%, בדצמבר ל-75%, כשמספר המגוייסיים או שיעור המגוייסיים
היה קרוב ל-30%, בינואר התפוקה הגיעה ל-80% ובמחצית הראשונה של פברואר
התקיימה ל-90%. את הנתונים על פברואר כולו עדיין אין לנו. זה אשר
לתפוקה ולתעסוקה.

אשר לייצוא: בחודש אוקטובר ירד
הייצוא הכללי, בהשוואה לאוקטובר 1972, ב-10%. הייצוא התעשייתי ירד
ב-13% בהשוואה לאוקטובר 1972. אני רוצה לציין כי התחזית אומרת: גידול
הייצוא בכ-15%, כך שכאן הירידה היחה בעצם קרובה ל-30% בייצוא התעשייתי,
בהשוואה לתחזית, אבל בהשוואה לאוקטובר 1972 הירידה היתה ב-13%. זה
בחודש אוקטובר. בנובמבר הירידה של הייצוא התעשייתי היתה 4%, בהשוואה
לנובמבר 1972, בדצמבר 1%, בהשוואה ל-1972, הייצוא הכולל בדצמבר כבר
היה בעליה קטנה של 2,3%, בהשוואה לדצמבר 1972, אבל הייצוא התעשייתי
היה בירידה של 0,1%, ובינואר הייצוא התעשייתי הגיע כמעט לתחזית, כלומר
גידול שהוא 1,14%.

אפשר לומר, אם כן, שבאוקטובר הייתה ירידה חמורה מאוד ומובנת, נובמבר-דצמבר - התאוששות, בינואר הייצוא הגיע כמעט לתחזית. הפירוט הוא: במכרות ומחצבים היחה עליה של 48%, וזה בסכומים של 4 מליון דולאר; במזון היחה עליה של 32%; במזון אחר - שוקולד, יינות, שמנים, קוסבה - ירידה של 19%; טקסטיל - עליה של 23%; הלבשה וסריגה - 36% עלייה; עץ ומוצריו - עליה של מאה ומשהו אחוזים, זה משלושת רבעי מליון למליון ו-שש מאות אלף; תעשייות נייר זה מספרים קטנים; בהדפסה והוצאה לאור היחה ירידה של 14%; עור ומוצריו - ירידה של 14%; גומי ופלאסטיקה - עלייה של 81%; תעשיית כימיקלים - עלייה של 65%; מוצרים מינרליים אל-מתכתיים - עלייה של 23%; יהלומים - ירידה של 0,6%; מוצרי מתכת - עלייה של 93%; ציוד חשמלי ואלקטרוניקה - 88%; שונות - עלייה של כ-8%.

כלומר, גם הייצוא, חרף קשיים נוראים, כיו בייצוא הבעיה איננה רק העובדים אלא ההובלה משפיעה עוד יותר מאשר לייצור המקומי, בעיות הנמלים ובעיות האניות, כך שלמרות כל זה, כעבור ארבעה חודשים העניין חזר פחות או יותר לתחזית, ואני רוצה לציין שבדרך כלל חודש ינואר מבחינת ייצוא איננו חודש שמצטיין בשיעור גידול, ודווקא השנה זה חזר כמעט לרגיל.

בנושא ההובלה, שהיווה עקב אכילס בחודשים הראשונים, אני חושב שהבעיה נפתרה, פחות או יותר, גם כתוצאה משחרור רכב על ידי הצבא וגם כתוצאה מסידורים מיוחדים שנעשו כדי להקל על הבעיה הזאת, בין על ידי רכישת משאיות ובין על ידי שכירת משאיות לתקופה מוגבלת.

בנושא ההשקעות: כאן אין לי נתונים המתייחסים קונקרטיים לחודשים האחרונים, אבל יש לנו כבר סיכום של 1973. התחזית או התכנית היחה השקעות של מיליארד ושלושת רבעי ל" והביצוע היה של מיליארד 600,000 ל". זאת אומרת: לא השגנו את התחזית אבל הפיגור הוא יחסית קטן. ההשקעות שנמצאו באיזשהו שלב אחרי האישור וחתימת ההסכם, נמשכו גם בתקופת החירום, למרות שמבחינת קצב הביצוע חל שיבוש. אבל לא היו מקרים של ביטולי השקעות שכבר הוסכם עליהן ונחתם. השקעות שעדיין לא הגיעו לשלב של חתימת חוזה אלא למגעים ובירורים ראשונים - בחלקן הגדול נמשכו גם בתקופת החירום, פה ושם, בעיקר כשהמדובר בחברות זרות, היו מקרים שהחברות אמרו נחכה ונראה, אבל בדרך כלל, כפי שאמרתי, השקעות שכבר היו באיזשהם שלבים אחרי ההסכם נמשכו, ומגעים שהיו בשלבים מוקדמים יותר בדרך כלל נמשכו. אני יודע שני מקרים של חברות זרות שהתעניינו ואמרו: נחכה ונראה.

בתקופה הזאת ערכנו שני אירועים שדומני שגם הם מצביעים על האווירה ועל הציפיות של אנשי העסקים בארץ ושל גורמי חוץ שמקיימים אתנו קשר. אירוע אחד היה היריד הטכנולוגי בו השתתפו כאלף חברות, 750 מהן חברות זרות, 250 חברות שלנו. החברות הזרות הציגו מוצגים מ-19 ארצות שונות והחברות לא הסתפקו בנציגיהן בארץ אלא שלחו גם 250 נציגים שבאו במיוחד מחו"ל ליריד הזה.

ביריד ביקרו כ-600,000 מבקרים, רובם זנשי מקצוע כי זה יריד מקצועי, ביקרו גם תלמידי בתי-ספר, אך רוב המבקרים באו למקום כדי לראות מה חדש וכדי להצטייד במכונות ובכלים, כי היריד הזה עסק בנושא הזה. היקף העסקים - אנחנו אף פעם לא יודעים בדיוק כמה ממכר ומי ממכר למה - אך מההתרשמיות, גם תוך כדי היריד וגם אחר-כך, נראה שהיהודים בארץ קנו הרבה מכונות וכלים והעובדה שהחברות הזרות הגיעו השתתפו ביריד - זה היה בינואר - עובדה זו מעידה על כך שהציפיות של העולם ואמרות שהמשק הישראלי התאושש ויחזור למסלולו, כי אילולא כך ספק יב אם חברות רציניות היו טורחות לבוא ולהציג כאן מכונות וכלים.

זה היה אירוע אחד, שהתלבטנו אם לקיימו בינואר, החלטנו בכל אופן לקיים אותו ואני חושב שעשינו נכון. אירוע זני היה שבוע האופנה. גם כאן התלבטנו אם לקיים אותו בחודש פברואר, בסוף יחד עם היצרנים, הוחלט לקיים את זה, הגיעו ארצה כ-430 קניינים מחו"ל והם ראו את הסחורות של כ-100 יצרנים ישראליים, ביניהם כחריסר יצרנים שבפעם הראשונה מופיעים בשבוע האופנה, כלומר בפעם הראשונה הם זושבים שהם הגיעו לרמה של ייצוא ויש להם יכולת להציג מוצרים ולעניין קניינים.

גם כאן נעשו עיסקות, הקניינים אמנם מבחינת מספרם הכולל, לא הגיע למספר של אשתקד, אבל אשתקד הגיעו קרוב לאלף אורחים, כשחלק לא מבוטל מהם היו כזה שבהזדמנות זו של שבוע אופנה הצטרפו וביקרו. הפעם באו קניינים מטעם חברות, ביניהם גם חברת הפל. אכס. שזה השק"ם של צבא ארה"ב באירופה. הם תחילה הודיעו שלא יבואו, מסיבות זמצב הבטחוני הכללי, אחר-כך, באמצעות התערבות השגרירות שלנו בוואשינגטון הם קיבלו אישור כן לבוא והם באו עם משלחת והצטיידו. הם, אגב, קניינים קבועים שלנו. כך שגם כאן היקף העיסקות היה בהחלט סביר. אני יודע שחלק מן היצרנים שהופיע בפעם הראשונה הצליח לעניין קניינים ולחתום על מכירות, כך שגם זה אירוע המעיד על כך, שהעולם מצפה שאנחנו בנושא הייצור הייצוא - נחאושש.

אשר לייצוא, אני ברצון רוצה למסור יכם שנתקלתי בלא מעט גורמים בחו"ל, שהביעו ממש התפעלות מן הייצוא הישראלי. זם חששו שבגלל המצב המשלוחים לא יגיעו ושיהיו ביטולים רבים, ולמרות כל הקשיים, ברוב המקרים הייצוא הישראלי עמד בהתחייבות. בכמה וכמה מקרים, באופן מודע הופנו סחורות המיועדות לייצוא לשוק המקומי, למשל בתחום זמזון הצבא קנה הרבה יותר והיה זקוק הרבה יותר מאשר כרגיל, אבל באותם התחומים בהם הבעיות היו טכניות, של הובלה וחומרי גלם ויכולת ייצור יכדומה - סך הכל התושיה היהודית פעלה גם כאן.

זה, אם כן, מה שרציתי לומר לגבי השנה הזולפת. אשר לשנת 1974: במשך אנחנו צופים תעסוקה מלאה ופעילות משקית זלאה, מוגבלת בעיקר באמצעי הייצור, כלומר אם יהיה מצב חירום ומספר זמגוייסיים יהיה גבוה, אז זאת תהיה המיגבלה ולא הביקוש לסחורות.

הביקוש צפוי משלושה מקורות: מקור אחד זה הבטחון, שיחמקד בעיקר בענפי המתכת והאלקטרוניקה, שם צפוי גידול קרוב

ל-50% בהשוואה ל-1973. מבחינת מספר מועסקים הדבר אומר שהענפים הללו יצטרכו לקלוט או להתרחב בעוד כ-20,000 עובדים, מהם כרבע בעלי מקצוע, בעלי מקצוע ממשי. כך שזה מקור אחד, שהוא כמובן יהווה מקור ביקוש. מקור אחר זוהי האוכלוסיה הרגילה, הגדלה או החזויה לגדול בכ-3% בשנה, כך שגם אם הביקוש לנפש יירד - בכל אופן גידול האוכלוסיה ייתן את ביטויו, והמקור השלישי זהו הייצוא, שבו גם היצרנים מבינים שזה בעצם מרחב לשיווק לטווח ארוך, ורבים מן היצרנים אינם מוכנים לוותר על כיבושי השווקים בחו"ל בגלל ביקוש מקומי גדול יותר. כאן אני מתכוון ליצרנים רציניים, בעיקר, הרואים את התמונה בכללותה.

כך ששלושת המקורות הללו יחייבו גידול התפוקה, ואכן צפוי גידול בתפוקה התעשייתית, כשהמיגבלות יכולות להיות רק בתחום הביקוש. מבחינת רמת הצריכה האזרחית - אם כן, צפוי שהצריכה האזרחית לנפש תרד ב-1974 עד 7%, זה במוצעים שנתיים, כלומר הממוצע של 1974 בהשוואה למוצע של 1973 יהיה נמוך יותר בכ-7% ויביא אותנו לצריכה האזרחית הפרטית של 1972. אין זה אומר שבמשך השנה לא תחול עלייה, במשך השנה תחול עלייה. ינואר 1974 ודצמבר 1974 לא יהיו זהים. אבל במוצע שנתי, בצריכה האזרחית הפרטית, צפויה ירידה וכל אחד מאתנו יודע ממצבו האישי שב-1974 הוא לא יוכל להיות באותה רמת חיים שהיתה קיימת ב-1973, לפני המלחמה.

הצריכה האזרחית הציבורית צפויה

להישאר פחות או יותר ברמה של 1973, אולי תרד באחוז או שניים, כי המדיניות אומרת שבתי-ספר ובתי חולים ושירותים חיוניים - המדינה תרצה לספק את זה בלי ירידה דראסטית. בהשקעות ציבוריות אזרחיות תחול ירידה. כלומר, בכבישים ותחבורה וכו', אבל אני מדבר על הצריכה הפרטית הציבורית, שזה בתי ספר, גננות, תמיכות סעד ושירותים אחרים, כך שכאן צפויה ירידה של אחוז או שניים, אבל לא ירידה ממשיית.

הצריכה הכללית עם בטחון, ברור שתעלה

בהרבה, כי תקציב הבטחון כידוע הוא תקציב של $14\frac{1}{2}$ מיליארד ל"י, כשיותר מחצי זהו תקציב בלירות, שעומד להיות מוצא בארץ.

אשר להשקעות: ההשקעות במשק בכלל

צפויות להישאר בערך ברמה של 1973 וההשקעות הללו כוללות השקעות בשיקום. בבתי חולים, בבריאות, בבתי-ספר, בבטחון, תחבורה. מבחינת ההשקעות הפרטיות - וזה הנושא שהמשרד שלנו עוסק בו - אנחנו מקווים להגיע להשקעה בתעשייה של כמיליארד ו-שבע מאות מליון ל"י ואני חושב שזוהי מגמה ריאלית, כי יש לנו כבר, בשלבי השקעה שונים, מספר פרויקטים גדולים בהם יושקעו מאות מליונים של לירות, והחלק הראשון שיתבצע ב-1974, הוא כשלעצמו מביא את ההשקעה בשלושה-ארבעה פרויקטים בתחום הפטרו-כימיה, בתחום האלקטרו-כימיה, בתחום הכימיה, הוא כשלעצמו כבר מניח את הבסיס של השקעה של מאות

מליזנים לירות ובנוסף לכך, במשך השנה כמובן שגם בכל הענפים האחרים החלל השקעה, במיוחד באותם הענפים שמוכרחים לגדול, כדי לענות על צורכי הבטחון - האלקטרוניקה והמתכת.

בייצוא אנחנו רוצים לקוות שהייצוא יחזור לקצב החזוי שלו. לצורך זה נעשו מספר פעולות ובמשך השנה בוודאי היעשה עוד פעולות. העיקרית או המיוחדת שאני רוצה לציין אותה היא בכך שבאנו בדברים עם נציגי הוועידה הכלכלית באירופה ובארה"ב, הקימונו יחד אתם קבוצות תכנון והצלחנו לרתום אותם, גם באירופה וגם באמריקה, במיוחד למאמץ הזה לקנות סחורות מישראל, וכרגע הבעיה אצלנו היא יותר בתחום יכולת המשק ליצור סחורות ולהפנות אותן לייצוא מאשר היכולת שלהם לקלוט ולקנות. אבל הפעולה הזאת עם אנשי הוועידה הכלכלית בחו"ל היא פעולה מיוחדת, נתקלנו בהרבה רצון טוב ונכונות, אני יכול לומר, לפי הערכת האנשים שהתנסו, גם אחרי מלחמת ששת הימים, ההיענות הפעם והדאגה והרצון לעזור היו גדולים עוד יותר, והדבר הזה מהווה רקע נוח לפעולות ייצוא נוספות.

אם לסכם, אם כן, את 1974, אני סבור שמבחינת המשק, המשק יפעל במלוא הקיטור, מוגבלת רק באמצעי הייצוא בעניין המחירים, לצערנו הרב איננו צופים איזושהי ירידה או איזושהי התייצבות, המחירים בעולם עדיין נמצאים בעלייה תלולה מאוד ולעתים קרובות אי אפשר להשיג מוצר בשום מחיר; מבחינת ההשקעות, כפי שאמרתי, אני צופה בתעשייה המשך השקעות, ומבחינת רמת החיים, סך הכל היא תהיה דומה יותר לרמת החיים של 1972 מאשר ל-1973. בזה סיימתי את הסקירה.

היו"ר: תודה רבה לשר. בבקשה, למי שיש שאלות, שיציג אותן. בשלב זה אנחנו מסתפקים בשאלות גרידא, אין לנו היום דיון עם השר.

י. מודעי: אני מבקש לשאול שאלה אחת בהתייחס לסקירה ושאלה אחת אחרת. השר בראשית דבריו דיבר על לקחים ומסקנות, אך הסקירה לא הקיפה לקחים ומסקנות, אולי באופן חובק ביותר, לא באופן ספציפי. אני בהקשר זה רוצה לשאול: האם בין הלקחים והמסקנות יש גם הסרת מיגבלות אשראי, ביבוא, על מנת לבנות מעונים בארץ, אם כי המלאים הוכיחו את עצמם, צריך כבר להתכונן כבר למצבים יותר קשים. יש פה שני אלמנטים: קודם כל אתה אסור בכלל בקבלת סחורה באשראי - כמובן בעניין הזה תהיינה כרוכות הקלות במימון וכל הסוגיה כולה שעשויה להתפתח מתוך הנושא המרכזי הזה.

שאלה שניה מתייחסת לאיזו הודעה, שאינני בטוח באיזו מידה היא מוסמכת - בקשר לעידוד השקעות, בעיקר בתעשייה כנראה, ואני באחד העתונים קראתי, שיש מגמה להסיר את התנאי של ייצוא בכללו או בהיקפו הנוכחי. האם יש יסוד להודעה הזאת?

עד כאן לעניין הסקירה, כי המדובר רק לשאלות ולא בהתייחסויות אחרות, ואני רוצה לעבור לשאלה, שאיננה קשורה בסקירה והיא מתייחסת לרכישה של סיבי דימונה. אני נשאל על הודעות עתונות ועל אינפורמציה אחרת שקיבלתי ואני בהקשר לזה מבקש לשאול שאלות.

הראשונה היא: האם זה נכון שההלוואה המיוחדת שקיבלו הקונים היא בערבות ממשלת ישראל; שאלה שניה: האם זה נכון שהקונים הם חברה רשומה בוואדוס, שזה למעשה כל העיסקות שלה, אולי פלוס עוד עיסקה אחת בארץ; שאלה שלישית: האם זה נכון שהקונים התחייבו להשקיע בשיפוץ ופיתוח בכמה עשרות מליונים לירות והאם זה מוצא את הביטוי שלו בחוזה, והשאלה האחרונה מתייחסת להקלה המיוחדת, שהיא, לפי החשבון שלי, בסדר גודל של עשרות מליונים לי ושהיא נובעת, מקורה כפול: האחת בחנאי הלוואה ובריבית שלה והשניה בקונססיה המיוחדת לייצוא, שכידוע עד היום לא ניתנה ליצרני חוטים ושהיא אולי תחסוך הפסדים שלפי חשבון שהיה 6 מליון לי לשנה, במפעל של סיבי דימונה, אך עשויה לגרום להפסדים בייצוא של התוצרת של אריגים וסריגים בסדר גודל של 10 מליון לי, ואני את השאלות האלה ממקד במישאלה-בקשה: האם השר יהיה מוכן להעמיד לרשות חברי הוועדה שיתעניינו בכך, את טיוטת החוזה שנחתם על ידי הקונים, אני מבין, אך טרם נחתם על ידי המוכלים.

א. לבני:
אני רוצה לשאול את שר המסחר והתעשייה, אולי גם את חברי הוועדה, אם נעשים צעדים לביטול כמה מן האנאכרוניזמים שהם לדעתי מסרבליים ומקשים על כל הליכי פיתוח התעשייה וכל מה שקשור בכך. למשל, הובא בשבוע שעבר בפני הכנסת חוק לעידוד התעשייה. אני ראיתי שהשם רק נקרא עידוד התעשייה, אבל הביא אותו שר האוצר ולמשרד המסחר והתעשייה לא היה לו שום קשר. אמנם הוא חוק פייסקאלי לשיערוך ציוד ונכסים, אבל רציתי להעיר תשומת לב שר המסחר והתעשייה, שלא רק שיערוך קובע אלא גם משך זמן הפחת, אז הוא אמר: נכון, אבל כפי הנראה אני לא יודע אם הוא בא במגע עם הנוגעים בדבר, או אחד הדברים שמי שבא במגעים ורוצה לייצר משהו בארץ, תמיד נתקל בהם, או צריך להתרוצץ בכמה משרדים או לייצל משהו או להזיז משהו. האם נעשה משהו בעניין זה? אולי ועדת הכלכלה צריכה לעזור בנושא זה?

השאלה שלי נוגעת גם, למשל, אם שר האוצר קובע שאחרי שנתיים שלאחר הפיחות, שצריך סוף סוף לשרת את דרך הציוד לפי 4.20 לי הדולאר ולא 3 או $3\frac{1}{2}$ לי - אורך או משך זמן הפחת - האם זה נקבע על ידי האוצר או על ידי מסחר ותעשייה. יש לזה חשיבות ממדרגה ראשונה. השר דיבר על תערוכת ציוד, אז כל מי שהלך לקנות, ואני יודע מכמה קונים, הם היו צריכים היום לשלם מחירים נאמר פי ארבע מאשר להחליף ציוד שרשום להם במאזן ברבע מחיר שקנו אותו לפני כמה שנים, וזה גורם כמובן קשיים.

ישנו עוד איזה אנאכרוניזם, שאני לא יודע מאיזו תקופה הוא. אני אתייחס בעיקר לאזרחים דרוזיים, או כלל הישוב

הלא-יהודי. במשרד המסחר והתעשייה היו תמיד יועצים, מכוונים, לעניין היה. אך הפעם זה היה רשמי; לאחר ההחלטה שזה לא רשמי, עדיין הם ממשיכים לקיים את תפקידיהם. אקח למשל לדוגמה את מר כספי במשרד המסחר והתעשייה בחיפה, שדרוזי שמתחרר מצה"ל או גמר מילואים, והוא זקוק למשהו בשטח המסחרי או בשטח המלאכה והתעשייה, גם כן מתחילה כבר להיות בכפרים האלה - הוא צריך תמיד המלצה ממר כספי או לפנות למר כספי או לעמוד בתור אצל מר כספי. כשאני פונה למשרד המסחר והתעשייה, אומרים לי: אין לו תפקיד, מפני שבאופן רשמי אין לו תפקיד, אבל אי אפשר לזוז בלעדיו.

הוא מנהל המחלקה הערבית.

ג. קצב:

א. לבני: יש החלטת ממשלה משניט, שכבר אין יותר מחלקות ערביות במשרדי הממשלה. אני יודע שהדרוזים, או אלה שמשרתיים בצה"ל, מאוד נפגעים מכל העניין הזה בעיקר שהאיש הוא כנראה סימפאטי במיוחד, או אם משרד המסחר והתעשייה לא מבצע החלטת ממשלה, אולי אפשר בהזדמנות להעיר את תשומת הלב.

ראינו תערוכת מכוונות יפה מחו"ל. אני קצת מכיר את סוגי המכוונות, תעשיית המכוונות. השאלה שלי אם משרד המסחר והתעשייה מודע או מוכן להיות נאלץ לתת תשומת לב לעובדה, שייצור מכוונות זו תעשיית יסוד, בעיקר בארצות החסרות חומר גלם וייצור מכוונה מושקע בו הסיכון עבודת כפיים, מעט מאוד חומר גלם, ערך מוסף עצום, אנחנו פה בארץ תמיד תלויים בייצור ציוד מודרני, מתוחכם חדיש בחו"ל, שם כמות הייצור גדולה מפני ששם אין עשר שנים פחת אלא שנתיים-שלוש, אז תמיד יש גם שוק מקומי גדול שקונה מפעם לפעם, ואז גם כדאי לייצא בזול, המחיר תמיד נקבע לפי הכמויות.

בארץ יש, עד כמה שאני יודע, כוח אדם לא פחות מעולה מאשר באותן הארצות. השאלה היא אם משרד מסחר ותעשייה נותן את דעתו לכך לעודד את הייצור הזה. אני אתן דוגמה: השפעל המשוכלל ביוזר בעולם לייצור מכוונות למוצרי פלאסטיקה, למשל, זה ביח"ר איטלקי שמעסיק סך הכל מהנדס אחד ו-24 עובדים, הרוב זה עבודת ידיים, והוא שולט בשוק הבינלאומי. בארץ יש מהנדסים יותר טובים אבל ההשקעה לא כדאית מפני שפה, אם צריך פעם בעשר שנים להחליף מכוונה, לפי החוק, - ואני חושב שזה פתח לתעשייה שעבודת הכפיים קובעת בה הרבה מאוד וגם היפנים כבר תפשו את זה, לאחר מלחמת העולם השנייה. בשטח זה צריך גם להשקיע הרבה במחקר ועידוד. האם משרד המסחר והתעשייה נותן את דעתו לכך או מוכן לחשוב בכיוון זה?

שאלתי היא ביחס לפיקוח על המחירים.

פ. גרופר:

אני רואה בדאגה גדולה כי הפיקוח על המוצרים הבסיסיים קובע הרבה מאוד בקשר לכל הגלגל הזה של שכר ורמת חיים, ואני חושב שאפקטיות של הפיקוח חלשה מאוד, ואני מתכוון למוצרים הבסיסיים, המוגנים. האם אפשר לשמוע הסבר מדוע אי אפשר, בפיקוח שלכם, שלא יהיה רק כתוב על גבי הנייר, אלא שיהיה בפועל.

אני רואה את זה בחומרה גדולה מאוד, זה
גלגל שלם סביב המלה פיקוח על מתירים, והמתיר הוא כך וכך, ולמעשה -
המתיר הוא לא כך. האם אפשר לקבל הסבר מה אפשר לעשות בנדון.

ה. זיידל:
ראשית כל אני מודה לשר עבור הסקירה, וגם
ליו"ר הוועדה, שהעביר אלינו חומר לקראת
הדיון, כך שהיינו מעודכנים בקשר למה שנדבר היום.

שאלתי הראשונה נוגעת למדיניות ב-1974.
האם המשרד חושב על עיסוק חבילה מסוימת או הסדר בין מחירים, מסים
ושכר, ולא אפרט. שמענו על מדיניות השקעות, יש בתקציב כבר מה יהיה גובה
הסרת סובסידיות, ובכך, אפשר כבר לקבוע גם כן בערך מדיניות עליות
מחירים. האם השר הוא בעד עיסוק חבילה, ומה הוא עושה בכיוון זה.
שאלה שניה: שמענו דיווח יפה על ענפים רנטאביליים, כתוצאה מן המלחמה,
מתכת, הלבשה, מזון - האם קיימת מדיניות של ניידות כוח האדם מענפים
לא רנטאביליים לענפים רנטאביליים, ולא רק מדיניות אלא גם כן תכנון.

אנחנו שמענו על תכנון המדיניות של הורדת
הצריכה הפרטית. כמובן היחה ספיגה של 5 מיליארד ל"ממלוות והתייקרות,
אז כבר זה ממילא חייב להביא לידי הורדת הצריכה הפרטית. לצערי, עד כה
זה לא הוכח לפי הסטטיסטיקה שפורסמה, האם הממשלה מתכננת ספיגה נוספת,
שהיא כל כך בטוחה בהורדת הצריכה הפרטית.

ושתי שאלות אחרונות: אחת בנוגע לרמת
התפוקה. רמת התפוקה בישראל היא מהנמוכות לצערי, בעולם. מה עושה
המשרד על מנת לעודד את התפוקה?

השאלה האחרונה נוגעת לשאלה שפורסמה
היום ב"הארץ" ואני מניח שכבוד השר הספיק לקרוא אותה, על מגדילים
סובסידיות באלף-אלפיים מקבלי הלוואות, בעוד הציבור נדרש לשלם יותר
בעד לחם. את זה הודיע מנכ"ל בנק ישראל, שהוא מבקר חריפות את מדיניות
האשראי המסובסד. אמנם אני הגשתי שאילתא שבעצם לא זכתה לתשובה, אל
שר האוצר, לדעת מתי מתכוננים להעלות את הריבית על האשראי המכוון,
אבל זוהי הזדמנות לשאול את כבוד השר מה דעתו ומה הוא חושב להשיב על
ידיעה שבוודאי תכה גלים לא כל כך חיוביים בציבור הישראלי.

מ. דרובלס:
לדעתי, חברי הוועדה אינם צריכים לשאול
שאלות טלגראפיות היות ומוצע סך הכל לתקופת
הדיון הזאת שנה וחצי. אני הייתי רוצה לשאול הרבה יותר שאלות. אני
מניח שחברים אחרים רוצים לעשות זאת. רצוי שוועדה מרכזית, שיוכלו
לא יותר מדי למהר עם הזמן ושיהיה להם מספיק זמן לשאול את השר ולהבהיר
כל מיני נקודות שיש לחברי הוועדה. אני מקווה שתהיינה הזדמנויות
נוספות.

הי"ר:
הפניה הזאת היתה אלי, ח"כ דרובלס, לא לשר, ואני אבהיר את הדברים לגמרי בקצרה: אני התקשרתי עם שר המסחר והתעשייה וביקשתי, וראיתי את זה לא כאקט סמלי גרידא. אלא מהותי, שהפגישה הראשונה תהיה איתו, ואני הגדרתי אותה בפנייתו הראשונה כפגישת התוודעות וסקירה. וברור לי שבישיבה הראשונה, ומיגבלת, כפי שכל הישיבות הן מוגבלות, תחום ההיקף מוכרח להיות מוגבל. איש אינו מתכוון שזאת תהיה הישיבה הסופית. תהיה גם ישיבה, כפי שצינתי במפורש, עם המנכ"ל והמשנה למנכ"ל. אני משוכנע, בהכירי את השר, שאם נזמין אותו כעבור פרק זמן מסוים לישיבה עם בירורים נוספים, אולי רק לשאלות ותשובות, הוא ייענה.

מ. דרובלס:
בהתחשב בעובדה שאנחנו חמישה חודשים אחרי המלחמה, והיו בעיות שהיינו צריכים ללמוד מהתקופה האחרונה הזאת, הייתי רוצה לדעת שאם חס וחלילה תבוא עוד פעם מלחמה, מה הם המסקנות והלקחים של המלחמה האחרונה כגון במפעלים חיוניים. האם הוכנה רשימה של עובדים שאין לגייסם, במקרה שקורה משהו? ידוע לי שבמלחמת יום הכיפורים הרבה מפעלים חיוניים וחיוניים ביותר עובדים גויסו בהם, ועד שהעובדים הללו אותרו ושחררו, הרי הרבה מפעלים סבלו, ולפעמים איש מפתח שהיה תלוי בו הפעלת צוות.

האם לאור המלחמה האחרונה למדנו לקחים והאם ישנה רשימה של עובדים חיוניים לא יגויסו בכלל.

שאלה שניה: עקב הגיוס של רבבות בעלי מלאכה קטנים - קראנו בעתונים שיוכלו לקבל הלוואות - זעומות לדעתי - מה מתכוונן לעשות מסחר והתעשייה, בקשר לאותם בעלי המלאכה שנפגעו כתוצאה מן המלחמה, ושיהיה צורך לשקמם, והסכום הניתן להם כהלוואה, בשום צורה ואופן לא יספיק להם לשיקום.

שאלה שלישית: בקשר לרכב. ישנם מפעלים שהרכב אצלם זהו המוצר החיוני וכשאינן אפשרות להביא את החומר הגולמי הרי הוא משותק. האם גם כאן ישנה רשימה של רכב שלא חייב גיוס? במל"ח הדבר לא דפק במלחמה האחרונה. מפעלים חיוניים שהיו צריכים לפנות למל"ח ולקבל משם רכב, לא תמיד קיבלו לפי הצורך. איך משרד המסחר והתעשייה ערוך, על מנת שדברים כאלה, פן חס וחלילה שוב נעמוד במצב כזה, שלא יקרו שוב.

ע. אמוראי:
אני רוצה להרחיב את השאלה שהתחיל בה ח"כ זיידל. בהנחה שהכנסת החליטה מה שהחליטה והאשראי לא ניתן על ידי הממשלה והכנסת כמעט פה אחד החליטה על סידורי האשראי, ובאותו הזמן האינפלציה לכל היותר היתה 6%, 7% ובהנחה שאנחנו צריכים להתחרות באשראי להשקעות בינלאומי ובעצם נתנו אז תנאים של ריבית של אפס, אני שואל: מדוע הממשלה נותנת, אם נגזרה עלינו מלחמה ואם יש התייקרויות בחו"ל, וכתוצאה מכך הופכת הריבית לטווח ארוך למשקיעים לריבית של 20% וכעבור שלוש-ארבע שנים ההלוואה נשמטת, מדוע ממשלת ישראל ממשיכה לתת מענקים, ביהלומים למשל, בטווח בינוני, לשלושים איש, סכומים של מאות מליונים ובסך הכל ל-1000 או 1500 איש, ריבית שלילית בשנה של 20%, 30%.

בארץ אשראי לטווח ארוך, בתנאים של היום זה מענק, כי השנים הקרובות הן שנות האינפלציה והן שומטות את כל ההלוואה. אשראי לטווח קצר ניתן, נדמה לי, ב-11%, שיעור ההתייקות הוא 30% אני מניח, כלומר זה ריבית שלילית של 10% בערך, ואשראי לטווח בינוני זה קצת יותר. אז אני לא חולק על זה שאנחנו צריכים לתת עידוד למשקיעים ולעצפים מסוימים, כמו שהחלטנו לפני ארבע שנים. אבל מדוע, כשהתנאים השתנו, לא דאגה הממשלה להתאים את התנאים למה שהכנסת החליטה עליו.

ג. קצב:

אני הייתי, ברשות היו"ר וגם ברשות השר, מאוד רוצה שלגבי השאלות שאני אשאל אם בכלל אפשר לקיים דיון מיוחד. השאלות שלי מתייחסות לנקודת ראות הצרכן, שהוא חלק אינטגרלי ממשרד המסחר והתעשייה, וכדי למצות את הנושא הזה אינני חושבת שככה ניתן, בכמה שאלות במסגרת זמן מצומצם.

היו"ר:

אני הייתי רוצה, על דעת הוועדה, להתייעץ עם כבוד השר ולשאול, גם לי יש מספר שאלות, האם אפשר שיהיה דיון מיוחד בקשר להאמרת המחירים וכל ההשלכות, ביחוד על משפחות ברוכות ילדים ושכבות נחשלות ומעוטות אמצעים?

השר בר לב:

בהחלט, נוכל לקיים פגישה.

היו"ר:

אם כן, ח"כ קצב, אנחנו נוכל לדחות את השאלות בנוגע לנושא הזה, לדיון המיוחד. ברשותך, אדוני השר, אני רוצה להוסיף את השאלות הבאות בקצרה: מה היתה ההשפעה, אם היא גובשה גם במספרים, של המצור בבאב אל מנדב, על היבוא והייצוא. שאלה שניה: כיצד פעלה שעת החירום על הקשרים העסקיים שנוגעים למשרדכם, בשטחים? אני מתכוון להפסקת פעילות, חידוש פעילות, ניתוק מגע. שאלתי השלישית: ההשפעה של התמוטטות מערכת היחסים המדיניים שלנו בארצות אפריקה על היקף הייצוא שלנו. האם יש סימנים ראשוניים, שעלולים להדאיג, במערכת יחסי המסחר עם יפן, לאור הלחץ הערבי על יפן?

האם תוכל לומר לוועדה הנכבדה, לכמה

זמן המלאי שנתון היום בארץ במצרכי מזון יסודיים? ועוד שאלה: הגיעו אלי ידיעות שיש משא ומתן עם מה שנקרא חברה לישראל ג', שהדבר הוא בתהליך של הקמה או יוזמה. הדבר הזה זכה לחגובות ביקורתיות על בנת הכנסת, הייתי בין המבקרים, אני יודע שדעת שר האוצר היתה אחרת, אני יודע על הדיים קשים בציבור, ביחוד בתקופה של החמה בנטל האישי של כל אדם ואחד. האם אתה יכול לאשר את המידע הזה, להרגיע אותנו?

ובשאלתי האחרונה אני מצטרף לשאלתו

של ח"כ מודעי בנוגע לסיבי דימונה. אני מבין שבמסגרת ההסכם, ואולי תאמר לנו בדיוק אם כבר הבנק לפיתוח תעשייה חתם עליו סופית או לא, במסגרת ההסכם זוכים הרוכשים לפריבילגיות מיוחדות לייצוא של חוטים, במידה הפוגעת בזכיונות או בהסדרים שהיו בעבר עם חברות מקומיות שזכו ליחס חקיין מצד הממשלה, בדרך כלל, והחברות האלה עכשיו קובלות מרה, חושבות שמעמדן

נפגע על ידי התנאים, מה שנראים בעיניהן חריגים, שזוכים להם המשקיעים
חדשים האמריקאיים, במיוחד בתחום הייצוא ואני שומע שלא רק בתחום הייצוא.
בתחום הייצוא אני מבין שהנפגעים הם 'רוטקס', 'לודזיה', 'סריגמיש', אני
חושב שהמערכת של 'כלל' יכולה להיות בין הנפגעים. השאלה היא אם שכר
המכירה של סיבי דימונה, בתנאים האלה, איננו יוצא בהפסד ודאי של פגיעה
במצב הייצור והשיווק בענף הכותנה.

מר ח. בר לב, שר המסחר והתעשייה: אני אלך לפי הסדר: אשר ללקחים
ומסקנות, אני לא דיברתי על זה כי עדיין
הלקחים אינם מגובשים, אנחנו יודעים באילו כיוונים יש להגיע לשינוי,
אבל איך לנו עדיין את השינוי עצמו. כלליית אני יכול לומר שמערכת המל"ח
כפי שהתגלתה במלחמת יום הכיפורים גובשה בעקבות לקחי מלחמת ששת הימים.
שם הערכות המשק לשעת חירום היתה הרבה פחות לשעת הצורך ואני זוכר עוד
שבתקופת ההמתנה הצבא צריך היה להקצות מחלקות טובלה שלימות כדי להביא
חיטה לתחנות הקמח וכדומה. המסקנות של ששת הימים היו להיערך מראש למצב
זה, ואמנם המשק נערך מראש למצב שיכול היה לענות על הצרכים לתקופה
מוגבלת. במלחמת יום הכיפורים התברר שהתקופה הזאת היא מוגבלת במרכאות
והיא נמשכת חודשים, ולכן הסידורים שנעשו בעקבות ששת הימים אינם עונים.

כעת יושבת הממשלה ומוסדות מל"ח על המסקנות
והן בעיקר בתחום ההובלה, אני חושב שהדבר בעצם בא במידה רבה על פתרוננו
עקב רכישת 2500 משאיות אזרחיות תוך החודשים האלה, עקב החלטת הצבא
להשתחרר מן התלות המוחלטת במשק ההובלה האזרחי, והצבא הולך להצטייד
במשאיות, כך שהנושא הזה אני חושב, גם בלי איזה החלטות פרמאליות, התיים
עצמם פתרו אותו, אבל תהיה גם בתחום הזה החלטה.

בכל מה שנוגע למפעלים חיוניים: גם
במלחמה הזאת היו מפעלים חיוניים שהעובדים לא הותקו וזה יכול היה לענות
על תקופת חירום יותר מוגבלת. אילו המשק היה מגוייס שבועיים, שלושה
או ארבעה - זה היה בסדר, אבל מאחר שלא כך היה מצב, ברור שהיקף
המפעלים המרותקים והאנשים המרותקים, לא הספיק.

תחום אחר הוא כמה שנוגע לחומרי גלם.
הנושא הזה מטופל באמצעות ועדה ציבורית. אתם יודעים שיש מועצה מייצגת
לשעת חירום, שמונתה על ידי ראש הממשלה. המועצה הזאת פועלת בוועדות,
אתת הוועדות היא ועדת המשק, שגם היא פועלת בוועדות משנה והיא הקימה
ועדה אחת העוסקת באגירת מלאי של חומרי גלם. הבעיה היא בהחלט סבוכה
כי הדבר מחייב תקציבים ממשלתיים גדולים וסיכון רב, כי למרות המגמה של
עליית מחירים, אינך יכול להיות בטוח שבאמת הדבר ישתלם, אבל הוועדה הזאת
היא ועדה ציבורית, מיכאל צור מרכז אותה, והם יסיימו את עבודתם ואנחנו
נשמע מה ההמלצות.

גם לפני המלחמה אנחנו בעצמנו יזמנו
רעיון של אגירת מלאים של חומרי גלם, מצאנו גם פתרונות להעמדת אשראי
מסויים, הדבר חייב גם את התעשיינים, ולא כולם, או בעצם מעוטם, היה מוכן
לקחת את ההזדמנות הזאת, שבצידה היה גם בהחלט סיכון.

הנושא הזה הוא אפוא נושא מטופל ואני מניח שתוך חודש-חודשיים הוועדה הזאת תגיש לנו את המלצותיה, נדון בהן והסטאטוס של המועצה הוא אמנם סטאטוס מיעוץ, אבל הממשלה נוטה לקבל עצות טובות של גורמים ציבוריים.

לשאלה של עידוד השקעות: אני אינני יודע היכן לקח ח"כ מודעי את ההנחה הזאת כאילו שהייצוא יפסיק להיות קריטריון ברמת הסיוע הממשלתי, החוק הקיים הוא בתוקף עד אפריל 1975, כלומר במשך שנת העבודה הזאת אנחנו נצטרך לגבש את השינויים או את העידכונים בחוק הזה, אבל כרגע החוק בעצם מעניק סיוע בעיקר הודות לשני קריטריונים: האחד הוא הייצוא והשני הוא מקום מיקום המפעל. אלה הם שני קריטריונים. יש רעיונות אחרים אבל רעיונות אלה ייבדקו במשך השנה ויבואו לידי ביטוי בהצעת החוק שאנחנו נגיש לכנסת לקראת אפריל 1975.

אשר לסוגיית סיבי דימונה: כאן אני מוכרח לומר שהתמונה, כפי שהיא מצטיירת בעתונות, וכפי שכבר גם הגיעה אליכם, היא בהחלט תמונה חד-צדדית ומעוותת והיא מוצגת על ידי גורמים שהם, מסיבות מובנות לגמרי, יותר נוח להם המצב הקיים. מהו המצב הקיים? המצב הוא שהמפעל הזה, המעסיק 1700 עובדים, הממוקם בדימונה, בירוחם ובבאר-שבע, עמד על סף פשיטת רגל, לפני כשלוש שנים הוחלט במקום להעביר אותו לכונס, שהחברה למימון תעשיות, שהיא חברת בת של הבנק לפיתוח התעשייה ומכוש אותו ותנהל אותו, במשך שלוש שנים אלה או כמעט שלוש שנים, המפעל הלך מדחי לדחי, סבל כ-20 מליון ל"י הפסדים. הדבר אינו מפתיע, משום שבנק לא נוצר לנהל מפעל תעשייתי רציני גדול ומרוחק. לנהל מח"א מפעל בדימונה, זה אי אפשר.

המכונות במפעל מיושנות, כבנות 13, ואם רוצים להמשיך לייצר מוכרחים להחליף את המכונות הללו, הבנק איננו מוכן להשקיע עשרות מליונים בהחלפה, ולכן במשך כשנתיים הבנק מחפש קונים. הוגשו לבנק הצעות רכישה על ידי שישה גורמים שונים, חמישה גורמים מחו"ל, גורם ישראלי אחד. הבנק בדק את כולם, עמד בקשר עם כולם, והחליט למכור את זה לגורם שהוא הרציני ביותר ושמוכן להציע את המחיר הגבוה ביותר ושהוא גורם שמוכן לקנות את המפעל כמפעל, כי, למשל, הגורם הישראלי שרצה לקנות את הקונצרן, היה מוכן לקנות את הנכסים, בלי רכישת המפעל כגורם קונצרן. גם לא היו מוכנים לקנות את שלושת המפעלים, את זה בפרט לא היו מוכנים לקנות ומוכנים לקנות את הנכסים של דימונה ושל באר שבע, לשלם - בעתון היה כתוב 17 מליון ל"י - ואנשים תמימים יכולים לחשוב שטקסטיל חולה מניחה על השולחן 17 מליון ל"י, אבל לא קונים בדרך כלל מפעלים כושלים בתנאי תשלום כאלה, כך שהבנק, כהבעלים, בדק והחליט למכור את זה לגורם הזה.

הממשלה נכנסה לתמונה רק בשני נושאים:

האחד, בהעברת ההלוואות שניתנו לבעלים האורגינאליים, הועברו מהם לבנק לפיתוח התעשייה, ואמורים להיות מועברים כעת לבעלים החדשים, הדבר הזה תלוי בהסכמת הממשלה ובאישור הכנסת. זה נושא אחד שאנחנו נכנסים לתמונה.

נושא שני הוא בתחום הייצוא, כי הבעלים החדשים עמדו על כך שתהיה להם אפשרות לייצא את הסחורות בלי שום הגבלות.

לפני שאני מתייחס לשני הדברים הללו, אני רוצה לומר שהבעלים הם קבוצה מקצועית, קבוצה בעלת הון, קבוצה בעלת צינורות שיווק והם רוצים את סיבי דימונה לשלב במפעלים שיש להם, גם בארה"ב וגם מחוצה לה. אז החברה אמנם רשומה היכן שהיא רשומה, אבל היא מייצבת מחברת פיוריטן, שהיא חברה ענקית בתחום הזה ומעוד שניים שלושה גורמים, שגם הם או חברות רציניות או בעלים של חברות באותו תחום. האלטרנטיבה שעמדה בפני הבנק ובפני הממשלה היא לא למכור את זה, להמשיך לגהל את זה ולמשוך את זה כפי שזה נמשך, לצבור הפסדים גדלים והולכים, לא להגביר את התפוקה. אז הברירה הייתה לא למכור את זה, במשך הזמן לצוץ את זה ואת המכונות לסגור וכדומה, או למכור את זה לגורם שהציע את ההצעה הסבירה ביותר. במאמר מוסגר אני יכול לגלות לכם סוד ידוע, שמפעלים כושלים, שנמצאים בידי כונס נכסים או בידי סידור ביניים כזה, זה הזמן לקנות אותם, משום שהמחיר שמשלמים בעד מפעל במצב כזה, הוא המחיר המינימאלי ובעתונות קוראים לזה מתנות, יכולים לקרוא לזה בכל מיני שמות. אבל הברירה היא או לא למכור את זה ולהפסיד ולהפסיד או למכור את זה בזיל הזול, בסיכוי שזה יעלה על הפסים.

כרגע יש לנו עוד שלושה, אולי יותר. מפעלים יותר קטנים, שהם נמצאים בדיוק במצב כזה, שהממשלה בהם מעורבת יותר, שאם ימצאו קונים שיהיו מוכנים לקחת את זה, אפילו במחיר מינימאלי, זה יהיה לטובת המשק הלאומי, משום שכל המפעלים האלה אינם מייצרים מה שהם מסוגלים לייצר בהנהלה נכונה ועולים מידי חודש, מידי שנה, הרבה כסף למשלם המסים הישראלי.

יש המון דברים שנוח להציג אותם בכל מיני צורות, אבל אם אנחנו אנשים רציניים, צריך להיות ברור שמפעל כמו סיבי דימונה, אף אחד לא ישלם עבורו כסף טוב, והברירה היא או להיסחב ככה, ונסחבים אתם כמעט שלוש שנים, ועם טירה גם כן שלוש שנים, אם איננו טועה והמפעלים האלה, טוענים שהם מכסים את ההוצאות השוטפות, אבל ברור שאינם מייצרים את מה שהם יכולים לייצר, כך שהבנק, בצדק, החליט למכור את זה בין ששת הגורמים לגורם שהציע את ההצעה הטובה ביותר.

בעניין ההלוואות או המשך הערבויות הממשלתיות: הם באו אלינו, אנחנו הלכנו לוועדת שרים כלכלית, לוועדת הכספים, והדבר אושר. כי אילולא זה לא היו קונים, לא הם ולא שליפר ולא יעקובוביץ ולא סרוסי ולא עוד אחרים שהסתובבו סביב. זה לגבי הערבויות.

לגבי הייצוא, כפי שאמרתי, הם דרשו חופש בטענה - מבחינתם מוצדקת - שהם קונים את סיבי דימונה והם רוצים לשלב את זה במערך העולמי שלהם, ומה שסוכם אתם זה שהם לא יוכלו לייצא באופן חופשי, אבל הגדלה בייצוא בתפוקה הכוללת, 50% מן ההגדלה הזאת הם יוכלו לייצא, ובאותה הזדמנות החילוננו את ההסדר הזה על כל היצרנים הישראליים.

עד התקופה האחרונה לא ניתנו רשימות ייצוא, כמעט שלא ניתנו רשימות ייצוא, כעת אנחנו אמרנו שמחצית מן ההגדלה של התפוקה ב-1974, בהשוואה לתפוקה ב-1973, הם יוכלו לייצא, ובמקביל, אם כך, החלטנו לסייע או לתמוך, בהגדלת כושר התפוקה.

כי כפי שאתם אולי זוכרים, היה לפני שלוש שנים משבר בענף הכותנה, והממשלה שילמה 150 ל"ל לכל יצרן שסגר פלך, ונסגרו אז כ-60,000 פלכים. בינתיים יש התאוששות ואנחנו, עד החקופה האחרונה, אמרנו שמי שכדאי לו להגדיל - יגדיל, אנחנו לא מסייעים, לפני כשלושה חודשים אנחנו הגענו למסקנה, יחד עם הענף, שיש טעם להגדיל את התפוקה וכל הגדלה כזאת זוכה למעמד של מפעל מוכר, כך שבמקביל נעשו שתי פעולות: מצד אחד ניתן עידוד להגדלה, ויש הרחבה, מצד שני ניתן אישור לייצוא למחצית התפוקה הנוספת של 1974.

עד כאן אין שום יוצא מן הכלל ושם קונססיה לסיבי דימונה לגבי אחרים. הקונססיה היחידה שניתנה בנושא הייצוא היא בכך, שאנחנו הסכמנו לגבי הבעלים החדשים של סיבי דימונה, לתת להם רשיון ייצוא על בסיס תחזית גידול התפוקה ב-1974, ולא על בסיס גידול התפוקה בפועל. היוצא מן הכלל היחיד הוא שלהם אמרנו: לא נתן לכם לייצא הכל חופשי, אבל מבינים את המצב שלכם ולכן אתה חוזה גידול איכס כתוצאה מייעול, כי סביר להניח שהוא יגדיל, כתוצאה מייעול, כ-10%; (ב) כתוצאה מהשקעות נוספות שהוא עומד לעשות, שהוא בעצם התחיל כבר לעשות, וכך אנחנו מסכימים שהחל מיולי כל חודש תייצא עד 60 טון.

ברור שיש הבדל. הלא אצלנו מה קורה: יצרני הכותנה הגולמית היו רוצים לייצא את כל הכותנה, כי המחירים בחו"ל הם כפולים כמעט, יצרני החוטים והבדים היו רוצים לייצא הכל. אז אנחנו אומרים: לא. לשוק המקומי אתה חייב לספק את מה שסיפקת ב-1973, פלטים מחצית התפוקה הנוספת של 1974, וזה לדעתנו יענה, משום שאנחנו מעריכים ב-1974 גידול תפוקה של כ-20%, ואם לשוק המקומי יצטרפו עוד 10%, זה להערכתנו יספיק, מה גם שיש לנו עוד אפשרות לעזור במידה מסוימת, יש חוטים מסוימים שלא מייבאים אותם בגלל מכסים, אנחנו יכולים, על ידי הורדת המכסים, גם לאפשר ייבוא של חוטים. זה לא כל חוטי הכותנה, אבל יש סוג חוטים שנופל לקטגוריה הזאת גם כן.

או זו הקונססיה היחידה, שבלעדיה הם לא היו קונים, כי ישבתי אתם והוא אומר: אדוני, אנחנו קונים את סיבי דימונה כי אנחנו רוצים לשלב אותה במערך. אז לקנות היום את סיבי דימונה כדי שרק בעוד שנה ורבע נוכל לנצל את זה - לא.

הצעקה שקמה היא מובנת משום שסיבי דימונה, בניהול הנוכחי, היא חברה בקרטל, היא חמשיך להיסחף או להיגרר בתלם הרגיל ואיך פה שום מקום לדאוג, לא לקרטל כללסקס ולא לכל האחרים. סיבי דימונה בניהול חדש - היא יכולה לשנות דברים, מבחינת מחיר, מבחינת סוגי מוצרים, והצעקה שקמה היא צעקה מלאכותית. מדוע? משום שמכירת סיבי דימונה והקונססיה המיוחדת הזאת בייצוא לסיבי דימונה, אם היא תשפיע היא תשפיע ביולי. להערכתנו היא תשפיע לטובה, כי סיבי דימונה, בסידור הישן, ביולי תייצר פחות מאשר ב-1973. בסידור החדש, איך שלא יהיה, היא תייצר יותר מאשר ב-1973. אבל אם היא תשפיע - הייצוא יתחיל להשפיע ביולי, בו בזמן שכללסקס שילחה בנו את הסורגים ואת האורגים ואת בעלי המלאכה, בצעקות: אין חוטים. נכון שאין חוטים, אבל אין חוטים כבר שנה, כי בעולם אי אפשר להשיג את כל סוגי החוטים האלה, והייצור המקומי הוא מתון. תוספת חוטים יכולה אך ורק לנבוע מתוספת תפוקה, כך שמה שקורה היום, אתמול ומחר, עד יולי - אין לזה שום קשר עם הייצוא של סיבי דימונה,

יכללטקס ניסו לחלוח את הקולר בזה שהנה נותנים לייצא חוטים. לא נותנים לייצא שום חוט עד יולי. זה שיש בעיות בחומרי גלם, זה נכון, וזה נובע מתוך כך שאי אפשר לייבא חוטים כאלה ומתוך כך שלפני שלוש שנים צמצמו את בסיס הייצור, בנינו את התחזית על גידול של כ-7% לשנה, כעת, כפי שאמרתי, אנחנו בונים את זה על 10%-12%. התחלנו השקעות חדשות, ואלה השקעות לא מסובכות, כלומר חוץ כמה חודשים זה יכול לתת פירות, והצעקה היא בלתי מצדקת. אני ישבתי עם כל אחד מן הגורמים האלה גם יחד, חוץ מכלל, שהוא נ"נטלמן קצת יותר גדול, קצת יותר אחראי, קצת יותר ממלכתי, אז הוא כתב זכתב. כדי לצאת ידי חובה, אבל לא מצא לנחוץ, כמו האחרים, להתייצב, אבל האחרים הופיעו כולם, ואני מוכרח לומר: איך מה לעשות. זה שהיום חסרים חוטים, זה לא שייך למה שיהיה ביולי.

להערכתנו, ביולי המצב יהיה יותר טוב. הוא לא יהיה אולי פתור לחלוטין, אבל הוא בשום אופן לא יהיה יותר גרוע, כי עד יולי תהיה תפוקה נוספת הודות להשקעות שהתחילו אותן עוד בחודש נובמבר-דצמבר. זה מה ששייך לסיבוי דימונה, אבל, כפי שאמרתי, זה מפעל שהבנק היה בבעלותו והוא ניהל את המשא ומתן והממשלה נכנסה לתמונה רק שני הדברים הללו. אגב, ההסכם נחתם, גם על ידי הבנק, ואת החוזה אני אבדוק אם אפשר להביא, אם חוקית זה אפשרי. אם אין מניעה מבחינת הגורמל קורס אוף ביזנס, אז בהחלט נעביר את זה לכם.

לגבי החוק לעידוד התעשייה: החוקים

הללו, יש על כל חוק משרד ממונה. לפני שהוא מציע הצעת חוק, זה עובר את כל משרדי הממשלה, כל משרדי הממשלה יכולים להעיר ולהתייחס ואותו הדף גם לגבי החוק הזה.

לגבי הטיפול במיעוטים: אם כן, אין לנו

מחלקה מיוחדת, אבל המחוז בחיפה מטפל בכל בעיות המסחר והתעשייה בצפון. יוב הכפרים הם בצפון ולכן זוהי הכתובת היומיומית. אבל תעשיינים מבני המיעוטים מטפלים בצינורות הרגילים לגמרי, והיה לנו, למשל, מפעל של האת"ם קדמני בירקה, שלא רק שכספי טיפל בהם אלא החטיבה טיפלה בהם והג'נטלמנים האלה - זה גם כן מפעל, שאפשר היה להגיד: תשבור לך את הראש. אנחנו אמרנו: לא, ובאישור ועדת הכספים עזרנו להם וזה מפעל שהיום הוא על פסים כלכליים טובים, לטובתו ולטובת המשק הלאומי, כך שהמיעוטים פונים ישירות. אני מיניתי יועץ מבני המיעוטים, את העו"ד קפטן שהוא, מטעמי, מחפש השקעות באופן מיוחד לכפרים, אבל זה על דעת המיעוטים וזה מהלך טיב, אני חושב, משום שסך הכל תיעוש הכפרים של המיעוטים בישראל הוא עדיין בחיוליו.

א. לבני:

רציתי לשאול: מר כספי הוזה ישאר או שהוא ישולח לתפקיד יותר גבוה, יותר

קונסטרוקטיבי. התפקיד שלו כעת הוא יותר פוליטי מאשר כלכלי.

זשר בר לב:

יש מבקר המדינה שהוא יכול לבדוק את הדבר הזה. על כל פנים, אם אני אצטרך לענות

על שאלתא שחגיש בנושא זה, אני בהחלט אבקש ממבקר המדינה שיבדוק.

עידוד ייצור מכונות - קיים והבעיה

היא כמוגן כדאיות ויידע ויש בארץ מפעלים שמייצרים מכונות כאלה ויש

מכונות שלא כדאי לייצר אותן בארץ בגלל השוק המקומי הקטן.

בעניין פיקוח על המחירים: כפי שאתם יודעים, המשק הישראלי נמצא זה שבעה חודשים בפיקוח כמעט מלא, פרט לירקות ופירות ודירות. בעצם כל היתר לא יכול לעלות מחיר או לשנות מחיר בלי אישור, היכולת שלנו לפקח על זה היא מוגבלת, יכולה להתקיים או על ידי מבקרים מטעם המשרד או על ידי תלונות שאנחנו מקבלים מהציבור, או דרך ארגוני צרכנים או דרך הצרכנים במישרין.

ב-1973 נערכו 50,000 ביקורות בחנויות ובבתי עסק על ידי מבקרי המשרד. נחקבלו במשרד 7118 תלונות של אזרחים, נפתחו 1805 תיקים משפטיים ונערכו 1723 משפטים. יותר משפטים מתיקים, כי ב-1973 ערכו גם משפטים שהוגשו ב-1972. הוטלו קנסות שונים, לעתים מרשימים: למשל, 3,000 ל"י על בעל איטליז בשכונת התקווה על הפקעת מחיר כבד קפוא, 21,000 ל"י על בית מסחר לחומרי בניין בתל-אביב, על הפקעת מחיר מלט, 18,000 ל"י על בעל חנות חשמל בתל-אביב בשל מכירת מכונות כביסה במחיר מעל למחיר היציב, 1,000 על בעל מכולת באילת, בשל מכירת ליטר חלב ב-64 אגורות במקום 63 אגורות, 2,000 ל"י על בעל מכולת בחולון בשם העלמת עשרה ארגזים של בקבוקי "שמן", 2,000 ל"י על מפעל אריזה למזון בבני ברק על חוסר במשקל במוצרים הנמכרים על ידיו.

זאת אומרת, יש טיפול וקנסות רציניים על אגורה ועל ליטר חלב אדם קיבל 1,000 ל"י קנס. אני לא אגיד שאין האמת מחירים ואין הפרת כל הסידורים, אבל הדרך שלנו לטפל לא יכולה להיות אלא על ידי המבקשים שיש לנו והם אינם מאות, הם עשרות ספורות, ועל ידי הצרכנים שאכפת להם הם מביאים לידיעתנו. ולנו מספיק שפרומיל של צרכנים יהיה אכפת לו. אם על כל אלף צרכנים שנתקלים באיזה דבר, רק אחד ידווח, גם זה מספיק.

בקשר לקרפיונים. מדוע המחיר שלכם היה איכס, ובשוק, באופן גלוי ביותר, מזכירים את

51 גרופר:

זה ב-40% יותר.

השר בר לב:
קודם כל אני רוצה לומר שאנחנו איננו אחראים על כל המחירים במשק, למרות שמייחסים לנו את האחריות הזאת. קרפיונים, ביצים, ירקות, פירות - זה משרד החקלאות, אבל סך הכל אין זה קורה, אני יכול להגיד לך: קורה שהחיים הם חזקים יותר מכל מיני תקנות מלאכותיות, לא רק בישראל אלא גם בברי"מ. כשיש ביקוש גדול ויש היצע קטן ויש כסף, נוצרות תופעות של שוק שחור, גם בארה"ב וגם בברי"מ. אז יש מדינות שעל דבר כזה מעמידים אולי לקיר, אצלנו על דבר כזה קונסים באלפי לירות, לפעמים עשרות אלפי לירות, לפעמים נזיפה.

וזכורה התקופה שבה היה שוק שחור למלט, שאנחנו הפעלנו חברות בילוש וקנסנו ותבענו - לא עזר כלום. כשהמשק פעל בהיקף של 2½ מליון טון מלט וההיצע היה 2 מליון - לא עזר כלום. ועכשיו אין בעיות של מלט. אז היתה תקופה של מחסור בביצים, אז נוצר שוק שחור לביצים.

5 או במכולת יכולת לקבל למחיר הרשמי -

בביצים. בפינה יכולת לקנות טסה באינני יודע כמה וזה מה שקורה בקרן הרחוב בביצים זה אחריות משרד החקלאות. אז לפעמים קשה לי מאוד להסביר לבעלת בית, עקרת בית באסיפה, שאתה לא יכול להתגבר על זה. גם בתקופה של משרד שלנו היו 2,000 מפקחים, היה שוק שחור, בביצים ובכל. אז הדרך היא באמת לטפל בדברים החיוניים, לטפל בכל תלונה שמגיעה אלינו. אנחנו נתקלים בלא מעט תלונות, כפי שאמרתי, בכל אופן 50,000 מקורות בשנה זה לא מעט ו-7,000 תלונות בשנה זה לא מעט, ולפי הסטאטיסטיקה אנחנו רואים שבערך שישית התלונות התבררו, והוחלט להגיש לבית משפט ושני שלישים מאלה שאנחנו מגישים לבית משפט, גם יוצאים עם קנסות די רציניים.

הסדר של מסים, מחירים, שכר והכנסות -

גם כאן המועצה מינתה ועדה שבה מיוצגים כל הגורמים, במגמה ליצור דבר שלא רוצים לקרוא לו עיסקת חבילה, אבל שהוא בעצם מסביר את ארבעת המרכיבים האלה שהם: מסים, מחירים, שכר והכנסות.

מובן שדבר כזה יכול להתקיים רק על

בסיס של הסכמה, כי אם אין הסכמה אז אין טעם לעשות סדר בחלק מן המרכיבים הללו. כפי שאתם יודעים, הקריטריונים היום של ועדת המחירים הם התייקרות חומרי גלם ולא כל שאר הדברים, עד היום.

אני אקפוץ לעניין האשראי המכוון: אם

כן, אני רוצה להיות בעניין הזה לגמרי גלוי: בחברה מתקדמת הצ'יבנור תומך בכל מיני שטחי חיים ושטחי פעילות ובארץ אנחנו תומכים במזון - כשאני אומר הציבור זה תקציב המדינה - תומכים במזון, אז אמנם קוראים לזה צמצום הסובסידיות, ביטול הסובסידיות, אבל בתקציב יש מיליארד ל- לסובסידיות, למצרכי מזון. אז תומכים במזון, תומכים בחינוך, תומכים בשיכון, תומכים בתחבורה, תומכים בעיריות, תומכים בקליטת עליה - כל זה זה נורמאלי, אף אחד לא מתרעם על זה שבכל אופן כשהוא קונה גם היום כי כר לתם הוא משלם רק 60% מעלות הייצור, או כשהוא נוסע באוטובוס הוא לא משלם מה שזה עולה, אפילו לא בחשמל, והוא משלם בעד התקנת טלפון - 750 ל"י כשזה עולה פי ארבע.

אז אני מתרעם על אלה, כולל ח"כ אמוראי,

שמתרעמים על זה שהמשק, הציבור, המדינה, הכלל תומכים בפיתוח ענפים יצרניים. אם לא נפתח את הענפים היצרניים, אז לא רק בטווח הארוך אלא גם בטווח הקצר, אנחנו במדינה הזאת נגיע למצב של תלות גוברת והולכת ברצון הטוב של גורמים אחרים.

עכשיו השאלה היא צורת התמיכה. אז הצורה

שבה תומכים במדינה שלנו היא דרך החוק לעידוד השקעות-הון ודרך האשראי. בשני הדברים הללו, התמיכה שניתנת בארץ איננה חורגת, ובהרבה מאוד מקרים היא נופלת, מתמיכות הניתנות בארצות שיש להן הרבה פחות בעיות משלנו ושלכאורה יכלו להרשות לעצמן לתמוך פחות, החל מארה"ב, דרך איטליה, אירלנד, בלגיה, צרפת, אנגליה - שם לתעשייה ניתנות תמיכות העולות בהרבה מאוד מקרים על מה שניתן כאן, כולל מימון של 100%, ב-2% ריבית ל-20 שנה בארה"ב הגדולה.

אז אם אנחנו רוצים שישקיעו, ואם אנחנו רוצים שישקיעו גורמי חוץ, אנחנו מוכרחים לתת להם תנאים שהם אינם רעים, בצורה משמעותית, מתנאים שהוא יכול לקבל בהונדוראס ובסינגפור ובליפץ ובאיטליה, אירלנד וכו'. אז בשביל משקיע זר, כשאתה אומר הוץ חוזר אתה השלם 11% - הוא לא מבין את זה, מה גם שצריך לדעת, שלמשל בהוץ חוזר שזה היקף כללי של כ-2½ מיליארד ל"ש לשנה, האשראי המכוון בהוץ חוזר זה כ-300 מיליון ל"ש. אז זה לא נכון שכל אחד מקבל ב-11%. ה-300 מיליון האלה הולכים באמת למפעלים שמצבם הכללי הוא כזה שהוא לא יכול לשלם את ה-15%, 18%, 20%.

אז אני בהחלט רואה כלגיטימית דעה האומרת: אל תתן את זה דרך הריבית, תן את זה בדרכים אחרות, את זה אני רואה כלגיטימי, על זה אני מוכן לדון, אני מוכן להתייחס לזה בכובד-ראש ובחיוב, והמועצה הכלכלית המייעצת מינתה ועדה להשקעות, שגם היא בודקת את הקומפלקס הזה, יכול להיות שהיא תציע הצעות כאלה. אבל אם אומרים ל"ש: הצמצם את התמיכה בתעשייה, אז אני לא קובע, אבל יש לי דעה, והדעה אומרת: אנחנו נצמצם את התמיכה, אז ההשקעות בתעשייה, שזה ענף יצרני, ומבחינה זאת החקלאות איננה שונה, תרדנה. ואין לי בזה צל של ספק.

אבל לעת עתה אין הצעה קונסטרוקטיבית. יש הצעה דסטרוקטיבית, האומרת: תעלו את הריבית. אין הצעה האומרת: תעלו את הריבית ותוסיפו במקום אחר, כך שאם הוועדה הזאת תציע הצעות - יפה; אם היא לא תציע הצעות, מישהו אחר יציע הצעות סבירות - יפה; אם לא, אני לפחות לא אתן את ידי להרעת התנאים, וזה שד"ר שפר בהזדמנות זאת אומר: הנה, מה עושה הממשלה הזאת: מייקרת את המוצרים לצרכן ומפטמת את התעשייה - אני חושב שזו דמגוגיה ברמה השקופה ביותר. מה שייך דבר אחד לשני? ד"ר שפר מציע שאנחנו לא נפתח את הענפים היצרניים? הוא לא מציע. אז הוא מופקד על קטע קטן, והקטע הקטן הזה זה שוק ההוץ, ונותן היה לו מאוד אילו הריבית פה היתה עולה, וגם כאן בנק ישראל טוען שחי טענות, שלא רק שאינו מצליח להוכיח אותן, אלא אחת אני הוכחתי שהוא טועה והשניה אני בדרך להוכיח שהוא טועה.

טענה אחת היתה: מה קורה, נותנים אשראי זול לייצוא והיצואנים מנצלים את זה לדברים אחרים. ובכן, בדקנו את זה - לא דובים ולא יער. ואני אמרתי לבנק ישראל: תטיל קנס, כמה שאתה רוצה, על כל מי שמשך יותר אשראי לייצוא מעל לביצוע בפועל. אז בנק ישראל התמלא עוז ואמר: בסדר, 24%, בדק את עצמו - וירד.

טענה שניה, שהאשראי להלוואות, שניתנו ב-1973, עולה על ההשקעות בפועל. ישבנו אחס, הנתונים שלהם נכונים, הם רק אינם מתייחסים לנושא שאנחנו דנים עליו, משום שבנתונים שלהם נכללים פרויקטים של תחבורה, נכללים פרויקטים של חברות ממשלתיות, פרויקטים של שיכון, שהם לא שייכים לעניין שאנחנו עליו מדברים. אז נכון שב-1973 נתנו יותר אשראי מכוון לבניית דירות ולענף הנמלים ולתחבורה, וליים המלח ולכל מיני דברים ממלכתיים.

אני לא מערער על זה, גם קודם אמרתי: מסבדים הרבה דברים. אבל באותה תעשייה, עליה אנחנו מופקדים, תעשייה

פרטית ותעשייה יצרנית-ציבורית, בין ציבורית-ממשלתית, בין ציבורית של חברת העובדים, בין חברות ציבוריות - קשה לי מאוד להניח שאפשר כאן לגבות כספים, מענקים או הלוואות לפני ביצוע ההשקעה בפועל.

אז בסיכום הפרשה הזאת, לפי דעתי אסור לנו להרע את תנאי הסיוע להשקעות, אני פתוח לכל הצעה קונסטרוקטיבית, לא קיבלתי עדיין שום הצעה כזאת ואני אומר "אני", למרות שאני לא הגורם הקובע, אמר ח"כ אמוראי, שהכנסת אישרה את הריביות הללו, וועדת שרים, אני מניח שהוועדה הזאת, שהיא עכשיו בודקת את בעיית ההשקעות - תציע הצעות ונתייחס אליהן. אנחנו חברה דימוקרטית: מותר לד"ר שפר וד"ר זנבר לחשוב ככה, ומותר לי לחשוב אחרת, אבל בסוף לא הוא מחליט ולא אני מחליט. יש גופים שמוסמכים להחליט, אלה שיכולים להשפיע - יכולים להשפיע, אני רק חושב שברגע שאומרים: תראו מה הממשלה הזאת עושה - פה מייקרת ופה נותנת מתנות - אני רואה בזה דמגוגיה ברמה הנמוכה ביותר. זה בכלל לא שייך, כי אני יכולתי לטעון: נותנים לבנו של העשיר הכי גדול סובסידיה, כשהוא לומד באוניברסיטה, ומייקרים את מחיר הביצה.

אלה דברים נפרדים והחברה מחליטה במה

היא תומכת, ויש סיבות טובות.

רק עוד בעניין חברה לישראל ג' - אני

לא שמעתי על זה, אני לא שותפתי בדיון על זה ואני לא יכול לא להרגיע ולא להזעיק, פשוט אינני יודע על כך.

הי"ד:

אני מודה לשר. יש עוד כמה שאלות שנותרו. רצייתי לשאול איך נקבל את המענה

עליהן, כי היום כבר לא נספיק.

השר בר לב:

אני מציע שאני אעבור על זה ומה שאפשר בכתב להעביר לכם, נעביר בכתב, ואם לא -

אז ניפגש בהזדמנות אחרת.

היו"ד:

יהיה לנו הלא דיון על בעיית ההתייקרויות, אז אולי באותה הזדמנות תוכל להשיב לנו

על שאר השאלות.

היו"ר:

תודה רבה. הישיבה נעולה.

הישיבה נעולה